

Europese Unie

Europese richtlijn tot bescherming van de kritieke infrastructuur

Houd de Nederlandse drinkwatervoorziening buiten de Europese kritieke infrastructuur en de scope van de EPCIP-richtlijn.

In 2019 is de EPCIP-richtlijn geëvalueerd. Hieruit kwam naar voren dat deze weinig zou bijgedragen hebben aan de bescherming van Europese kritieke infrastructuur. Eén van de oorzaken zou zijn dat de scope van de richtlijn te beperkt is waardoor deze op slechts een aantal sectoren van toepassing is. In opdracht van de Europese Commissie wordt een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar mogelijke oplossingen voor het verder versterken van de bescherming van kritieke infrastructuur in de EU.

Vewin houdt vast aan het eerdere standpunt, namelijk dat de Nederlandse drinkwatervoorziening geen onderdeel is of moet worden van de Europese kritieke infrastructuur. Uitval van drinkwater in Nederland heeft namelijk géén grensoverschrijdende impact. Het huidige sectorale wetgevingskader en beleid, aangevuld met de Wbni (afgeleid van de Europese Netwerk- en Informatiebeveiligingsrichtlijn), bieden een volledig kader voor bescherming van de Nederlandse drinkwatervoorziening. Wel zou meer ingezet kunnen worden op uitwisseling van ervaringen tussen lidstaten en sectoren, en op onderzoek naar de afhankelijkheden van toeleveranciers.

European Programme for Critical Infrastructure Protection (EPCIP)

 Jos van den Akker, Sabine Gielens

Europese strategie geneesmiddelen en milieu

Zet bij de EU-strategie voor geneesmiddelen in het milieu in op verbetering van de milieubeoordeling en een (voorzorgs-)norm voor medicijnresten in drinkwaterbronnen.

De Europese Commissie presenteerde in maart 2019 een mededeling over de strategie van de EU voor geneesmiddelen in het milieu. Daarmee onderstreepte de Commissie de urgentie van de problematiek van medicijnresten in water en dat zij wil inzetten op een ketenaanpak, van zorgsector tot afvalwaterzuivering. Concretere invulling van deze strategie is nodig op een paar punten.

Als onderdeel van de Europese Green Deal stelt de Commissie eind 2020 een geneesmiddelenstrategie voor veilige en betaalbare geneesmiddelen voor. De focus ligt daarin niet bij voorbaat op effecten van geneesmiddelen op het milieu. Met deze strategie is het van belang de milieubeoordeling van geneesmiddelen en de transparantie hierover te verbeteren. Daarnaast is het essentieel op EU-niveau de aanpak van medicijnresten te verbinden met de KRW en de Richtlijn Stedelijk Afvalwater, onder andere door een verzorgsnorm voor medicijnresten in drinkwaterbronnen vast te stellen. Dan is helder op welk doel gestuurd wordt met de maatregelen om medicijnresten in water terug te dringen. En zo kan aangesloten worden bij de 'zero pollution ambition' uit de Green Deal.

EU-strategie over geneesmiddelen in het milieu

 Jos van den Akker, Mirja Baneke

Europese Green Deal

Geef prioriteit aan de bescherming van drinkwaterbronnen bij de uitwerking van de verschillende initiatieven onder de Europese Green Deal.

In december 2019 publiceerde de Europese Commissie de Europese Green Deal. De Green Deal kan gezien worden als een vijfjarig overkoepelend werkprogramma op het gebied van klimaat en milieu. Naast het plan om Europa in 2050 klimaatneutraal te maken en in te spelen op klimaatverandering komt de Commissie met verschillende initiatieven en strategieën om de 'zero pollution ambition' uit te werken ter bescherming van het milieu. Voorbeelden zijn de in mei 2020 gepubliceerde van-boer-tot-bordstrategie die inzet op minder gebruik van pesticiden en nutriënten, een in het najaar van 2020 te publiceren duurzaamheidsstrategie voor chemische stoffen met wellicht een uitfasering van niet-essentiële toepassingen van PFAS, en het actieplan om de vervuiling van water, bodem en lucht tot nul terug te dringen dat in 2021 het licht zal zien. Vewin ondersteunt deze toenemende focus op milieu- en klimaatbeleid. Daarbij is het behalen van de bestaande milieudoelstellingen waaronder die op het vlak van waterkwaliteit van fundamenteel belang.

Europese Green Deal

 Jos van den Akker, Dieter Staat, Mirja Baneke, Harrie Timmer

Europese duurzaamheidsstrategie voor chemische stoffen

Prioriteer de bescherming van drinkwaterbronnen bij EU-Green Deal initiatieven voor chemische stoffen.

Een van de initiatieven onder de Europese Green Deal is de publicatie van een duurzaamheidsstrategie voor chemische stoffen in het najaar van 2020. Het doel van deze strategie is de risico's bij de productie en de toepassing van chemische stoffen te beperken en mens en milieu beter te beschermen tegen gevaarlijke chemische stoffen. Daarnaast werkt Nederland in het kader van de Europese wetgeving voor de toetsing en toelating van chemische stoffen (REACH) aan een EU restrictievoorstel voor een breed verbod van PFAS waarbij alleen essentiële toepassingen van PFAS toegelaten zouden zijn. Positief is dat de Europese Commissie als een van de onderdelen van de duurzaamheidsstrategie waarschijnlijk ook een dergelijk actieplan opneemt voor het uitfasen van niet-essentiële toepassingen van PFAS. De strategie kan samen met het actieplan om de vervuiling van water, bodem en lucht tot nul terug te dringen concreet bijdragen aan de 'zero pollution ambition' van de Green Deal. Het voorzorgsbeginsel dient in deze voorstellen centraal te staan, zodat de impact van chemische stoffen op de waterkwaliteit, in het bijzonder drinkwaterbronnen, wordt meegenomen. Daarnaast roept Vewin op tot safe-by-design chemische stoffen, het vervangen van schadelijke stoffen door minder schadelijke alternatieven, en het laten bijhouden door de (chemische) industrie van volumes en emissies van schadelijke stoffen gedurende de hele levenscyclus.

 Chemicals strategy (REACH/PMT)

 Jos van den Akker, Harrie Timmer

Implementatie Kaderichtlijn Water

Verbeter de implementatie van de KRW ter bescherming van de drinkwaterbronnen.

De Europese Commissie heeft na een lang evaluatieproces besloten de Kaderichtlijn Water (KRW) niet te herzien. De Commissie wil dat de EU-lidstaten vol inzetten op verbeterde implementatie en meer maatregelen nemen voor het halen van de KRW-doelen. Vewin onderschrijft deze noodzaak voor meer ambitie in de implementatie van de KRW. Verlenging van de KRW-plancyclus na 2027 is wat Vewin betreft noodzakelijk. Dit mag echter geen argument zijn om meer uitzonderingsmogelijkheden te gebruiken, de doelen niet tijdig te hoeven halen of de doelen te verlagen. Nieuwe uitdagingen, zoals opkomende stoffen en klimaatverandering, moeten dringend worden opgepakt en geïntegreerd in de KRW-aanpak. Er zijn afspraken nodig om de doelen van de KRW dichterbij te brengen via de Delta-aanpak Waterkwaliteit. Desnoods moeten er na 2027 aanvullende afspraken worden gemaakt om alsnog de doelen te halen en de behaalde doelen te behouden. Daarnaast is de verbeterde implementatie van de KRW, in het bijzonder artikel 7 over de bescherming van drinkwaterbronnen, uitermate cruciaal. Ook moet wet- en regelgeving die een relatie heeft met waterkwaliteit beter afgestemd worden op de KRW.

 Kaderrichtlijn Water

 Dieter Staat, Mirja Baneke

Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Zorg dat het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid bijdraagt aan het halen van waterkwaliteitsdoelen van de Kaderrichtlijn Water ('verblauwing').

Het huidige GLB loopt tot eind 2020 en moet voor de nieuwe EU-budgetperiode (2021-2027) worden herzien. De onderhandelingen over het nieuwe GLB hebben echter vertraging opgelopen waardoor tot en met 2022 een overgangsverordening wordt ingesteld. Dit betekent in de praktijk een voortzetting van de huidige regels. Het nieuwe GLB gaat daarom pas vanaf 2023 in, een gemiste kans. Het is namelijk van groot belang dat het Europees landbouwbeleid zo snel mogelijk meer gaat bijdragen aan doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de bescherming van drinkwaterbronnen tegen verontreinigende stoffen uit de landbouw. Artikel 7 van de KRW, over de voorkoming van achteruitgang en verbetering van de kwaliteit van drinkwaterbronnen, moet daarom worden opgenomen in de conditionaliteitseisen van het GLB. Lidstaten krijgen van de Commissie meer ruimte voor de uitwerking van het GLB op nationaal niveau. Hiervoor is een ambitieuze nationale aanpak cruciaal; het nemen van (extra) maatregelen om drinkwaterbronnen te beschermen moet actief gestimuleerd worden via eco-regelingen en regionale (samenwerkings-)projecten.

 Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
 Dieter Staat, Mirja Baneke

Richtlijn Stedelijk Afvalwater

Stimuleer voortschrijdende innovatie en integratie van de aanpak van nieuwe verontreinigingen bij een herziening van de richtlijn.

De richtlijn Stedelijk Afvalwater stamt reeds uit 1991 en stelt eisen aan inzameling en zuivering van huishoudelijk afvalwater in rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's). De Europese Commissie heeft de richtlijn geëvalueerd en heeft een herzieningstraject in gang gezet. Wat Vewin betreft is het ook hoog tijd de richtlijn te actualiseren. Knelpunten voor waterkwaliteit, zoals microverontreinigingen, en technologische verbetering van RWZI's worden nog onvoldoende geadresseerd in de richtlijn. Naar analogie van het industriële afvalwater is het van belang lidstaten te verplichten een Best Beschikbare Techniek (BBT) voor het behandelen van stedelijk afvalwater te laten formuleren. De impact op de kwaliteit van drinkwaterbronnen dient te worden meegenomen bij het bepalen van een BBT en de selectie van RWZI's die aangepast zouden moeten worden. De KRW stelt immers dat de mate van zuivering die nodig is om drinkwater te produceren moet afnemen. Verbeterde afstemming met de KRW is dan ook cruciaal.

 Richtlijn Stedelijk Afvalwater
 Dieter Staat, Harrie Timmer

Verordening gewasbeschermingsmiddelen

Stem het bestrijdingsmiddelenbeleid beter af op waterkwaliteitsbeleid.

De Europese Commissie geeft in de evaluatie van de Verordening gewasbeschermingsmiddelen aan dat er weliswaar tekortkomingen zijn, maar dat de huidige wetgeving een toereikend kader biedt voor de goedkeuring en toelating van werkzame stoffen en gewasbeschermingsmiddelen. Hoewel fundamentele wijzigingen niet aan de orde lijken, benoemt de Commissie 11 aspecten waarop de uitvoering van de verordening op korte en middellange termijn kan worden verbeterd. Vewin onderschrijft dat verbeterde uitvoering van belang is met specifiek toezicht en handhaving gericht op bescherming van drinkwaterbronnen. Verder moet de verordening zich wat Vewin betreft meer richten op het verminderen van emissies naar water en moet het gewasbeschermingsmiddelenbeleid en -regelgeving beter worden afgestemd op het (Europese) waterkwaliteitsbeleid. Toelating van gewasbeschermingsmiddelen moet niet alleen getoetst worden aan de Europese toelatingsnorm voor het aquatisch ecosysteem maar ook aan de (drinkwater)normen van de Kaderrichtlijn Water. Ook moet onderzocht worden hoe stapelingseffecten en combinatie-effecten van gewasbeschermingsmiddelen tegen kunnen worden gegaan. Daarnaast moet het uitfaseren van middelen die zeer schadelijk zijn voor het aquatisch milieu of de drinkwaterproductie prioriteit zijn, en het vervangen van schadelijke middelen door laag-risico middelen worden bevorderd.

 Verordening gewasbeschermingsmiddelen
 Jos van den Akker, Mirja Baneke

Herziening richtlijn duurzaam gebruik pesticiden

Richt de herziening van de richtlijn duurzaam gebruik pesticiden op het verminderen van emissies naar water, en in het bijzonder voor drinkwaterbronnen.

De richtlijn duurzaam gebruik van pesticiden is bedoeld om de effecten van pesticiden op de menselijke gezondheid en het milieu tot een minimum te beperken door verminderde afhankelijkheid ervan, en door substitutie met pesticiden met een laag risico en niet-chemische pesticiden. De Commissie heeft in de van-boer-tot-bordstrategie – onderdeel van de EU Green Deal – specifieke doelstellingen opgenomen voor het verminderen van het gebruik en risico van chemische gewasbeschermingsmiddelen. Daarvoor dient deze richtlijn over het duurzaam gebruik te worden versterkt, tegelijk met een EU-biodiversiteitsstrategie en een Actieplan om vervuiling van lucht, water en bodem terug te brengen tot nul. Volgens Vewin kan de implementatie van deze richtlijn verbeteren door het stellen van duidelijke en meetbare doelen en versterking van bronaanpak. Vewin pleit bij de herziening van de richtlijn voor het leggen van de focus op het verminderen van emissies naar water, in het bijzonder naar drinkwaterbronnen. Zoals gesteld in de KRW moeten drinkwaterbronnen worden beschermd, met het doel om achteruitgang te voorkomen, om daarmee de benodigde zuiveringsinspanning voor het produceren van drinkwater te verlagen.

 Richtlijn duurzaam gebruik pesticiden
 Jos van den Akker, Mirja Baneke

